

Autoři a autorky literatury pro děti a mládež od 19. do 21. století

Čeští spisovatelé aneb dětská láska k literatuře

Natálie Bartoňová, Lucie Havlíčková, Barbora Mášová

Co je vlastně literatura pro děti a mládež?

- literatura pro děti a mládež
 - poznávání světa a okolí, k pobavení a k ponaučení (výchovná funkce)
- široká škála literatury
 - od leporel k young adult literatuře
- pseudonymy
 - Vrána Všudezdejší, Pan Thoki, Teta Běta

Zdroje informací pro excerpci autorů

- Lexikon české literatury, online Slovník české literatury po roce 1945
- vybraná současná nakladatelství
 - mladší, současní autoři, zatím nepodchyceni lexikograficky
- ročníky časopisů Mateřídouška, Sluníčko a Ohníček z 50. - 70. let 20. století
 - množina autorů, kteří do daných časopisů přispívali

Zdroje informací pro excerpci autorů

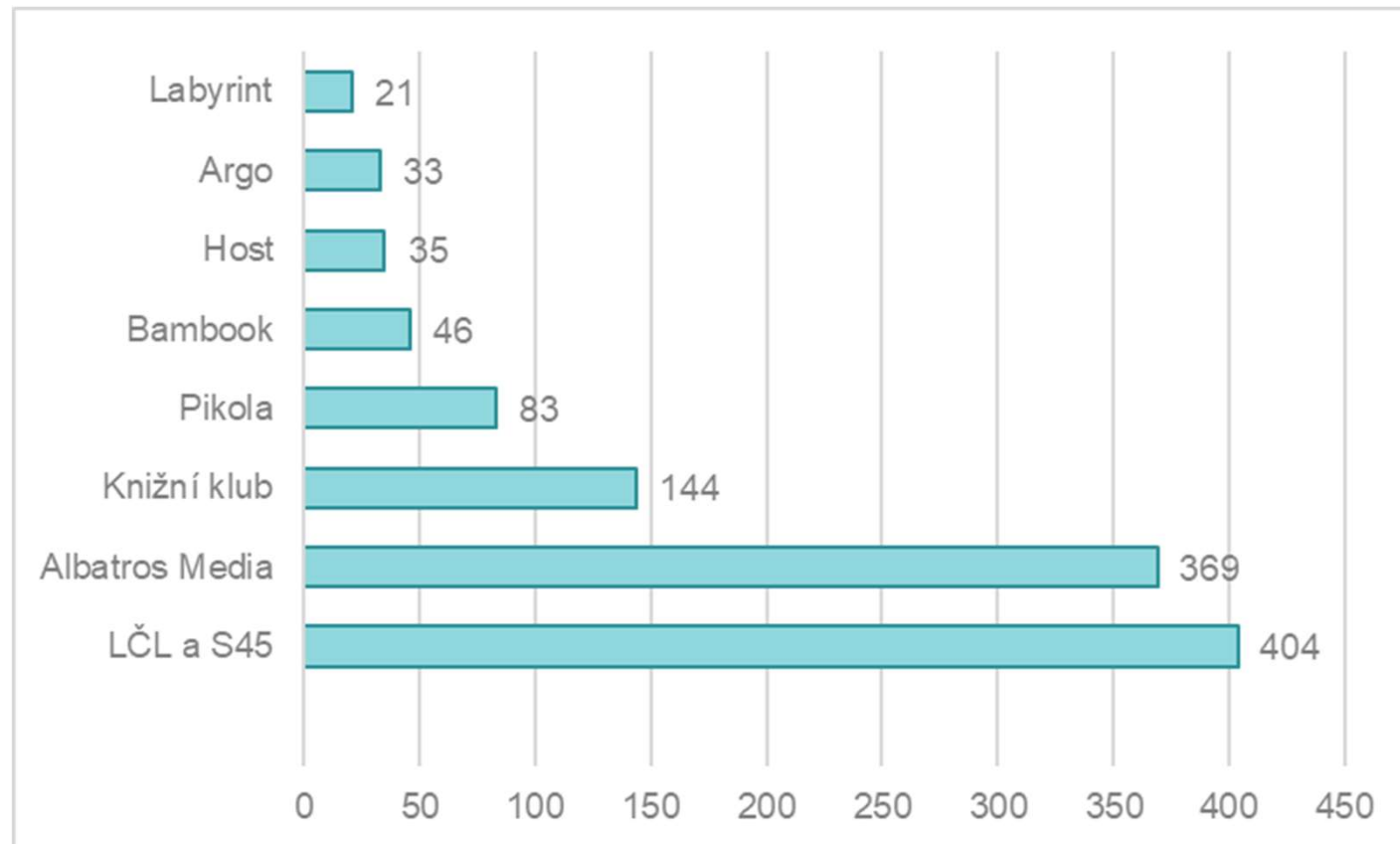
- **2 skupiny dat**

- Lexikon české literatury + Slovník české literatury po roce 1945 + současná nakladatelství
 - vzorek více než 1800 osob
 - vychází z nich většina předkládaných statistik
- excerpce 3 vybraných titulů časopisů
 - vzorek více než 1700 osob
 - započítány pouze osoby, které jsou zároveň obsaženy v Lexikonu a Slovníku (u ostatních problémy se zjišťováním osobních údajů)

Největší zdroje pro excerpci autorů

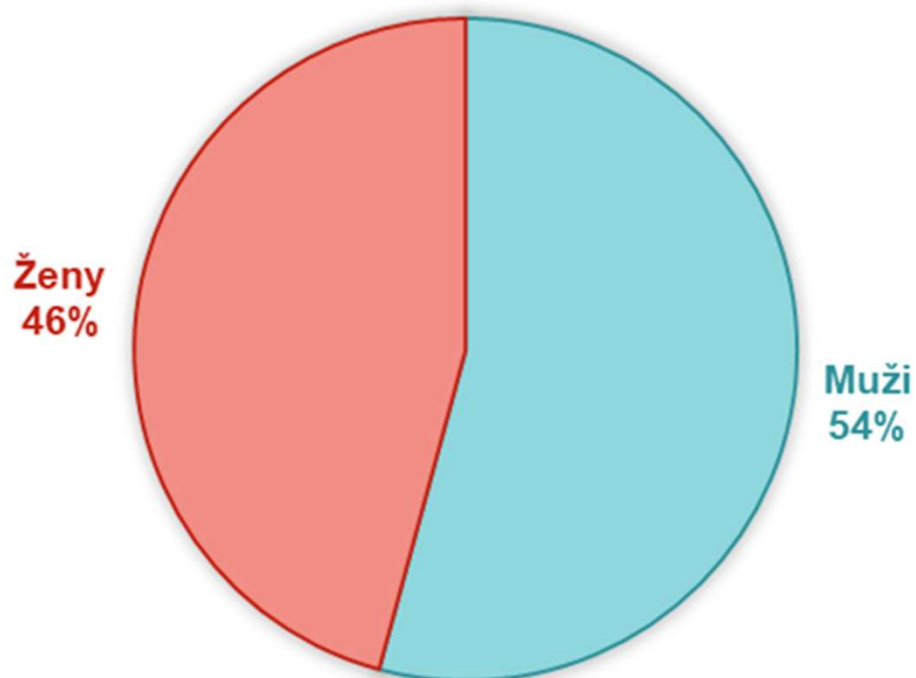
- **porovnání LČL + S45 vůči vzorku ze 1101 současných nakladatelství**

(srovnání osob podchycených lexikograficky vůči osobám publikujícím v současných nakladatelstvích)

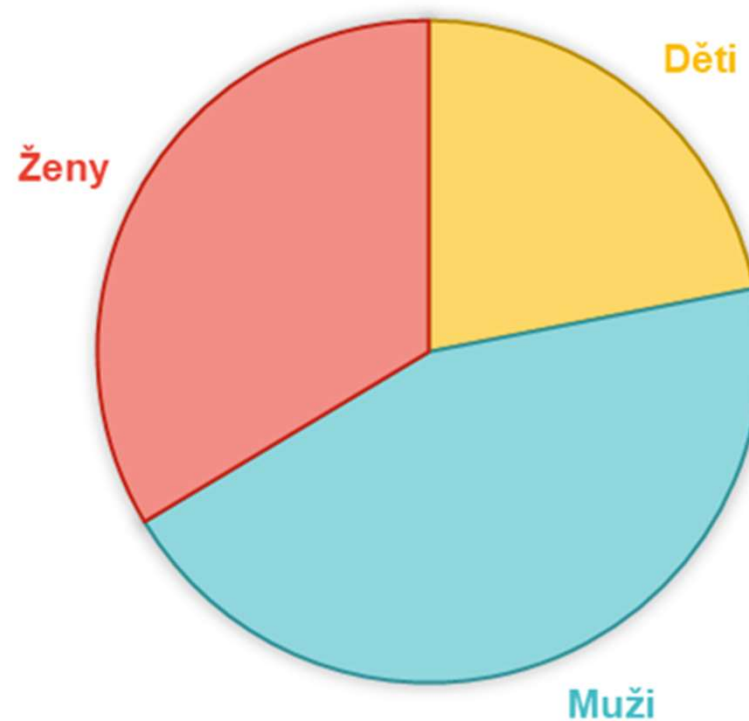

Poměry autorů a autorek

Lexikon, Slovník a nakladatelství

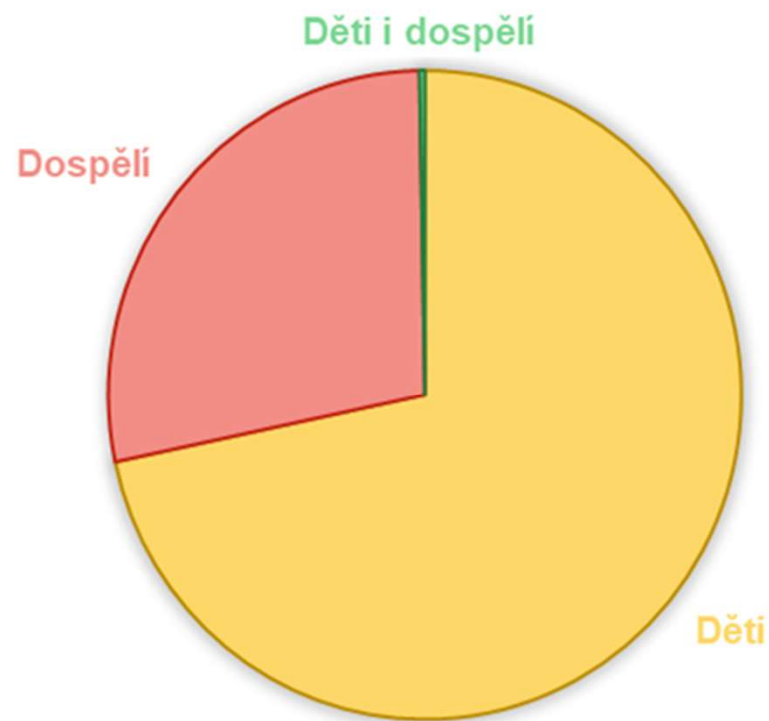

Časopisy

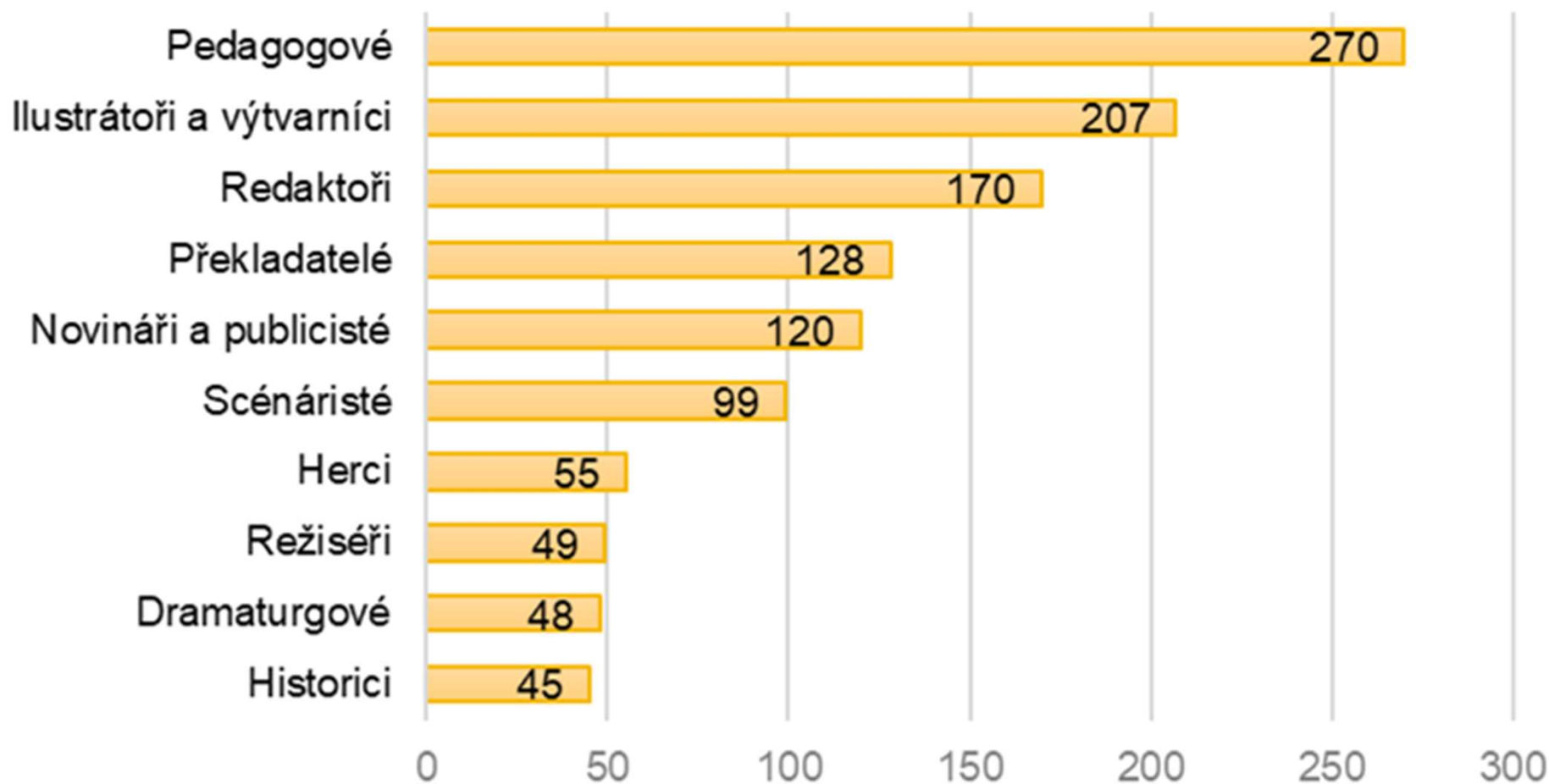

Zaměření autorů na literaturu pro děti nebo dospělé

- **Autoři píšící primárně pro děti (71,68%)** - například Václav Čtvrtek, Jaroslav Foglar, František Nepil, Eliška Krásnohorská, Eduard Štorch
- **Autoři píšící primárně pro dospělé (28,04%)** - například Ludvík Aškenazy, Marie Majerová, Jiří Wolker, Milan Kundera, Josef Škvorecký, Antonín Zápotocký
- **Autoři píšící pro děti i dospělé (0,28%)** - například Karel Čapek, Ladislav Špaček

Nejčastější povolání autorů

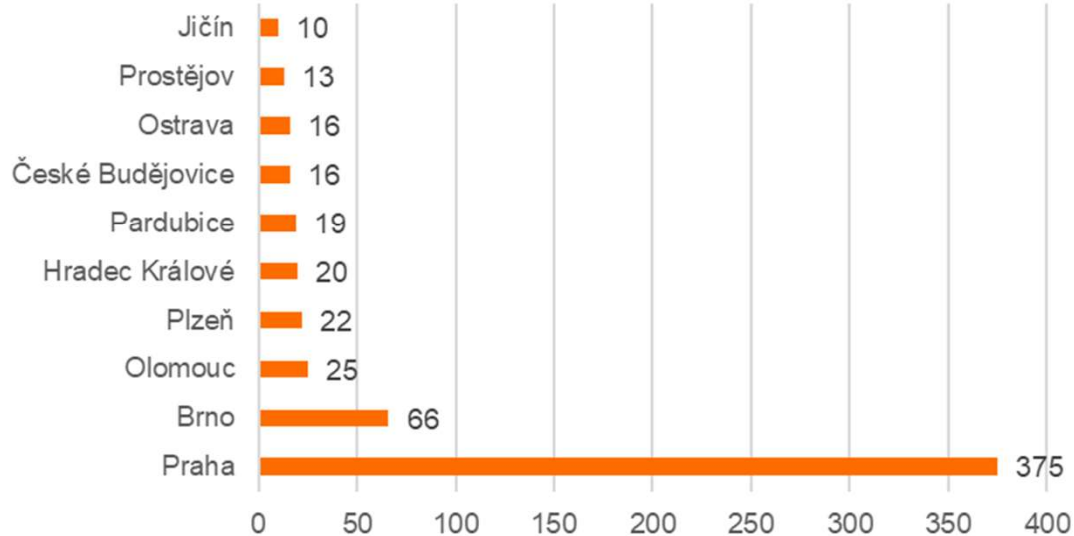

Analýza míst narození a úmrtí

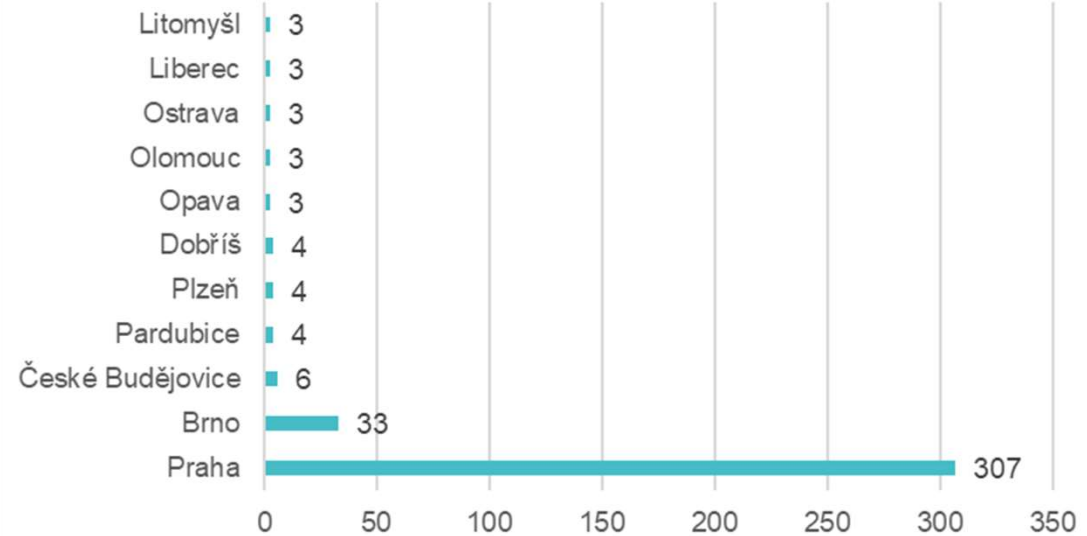
skupina LČL + S45 + nakladatelství

- analýza zobrazuje autory u nichž se podařilo dohledat osobní údaje
- nepřekvapí, že nejvíce osob se narodilo nebo zemřelo v Praze či Brně

Nejčastější místa narození

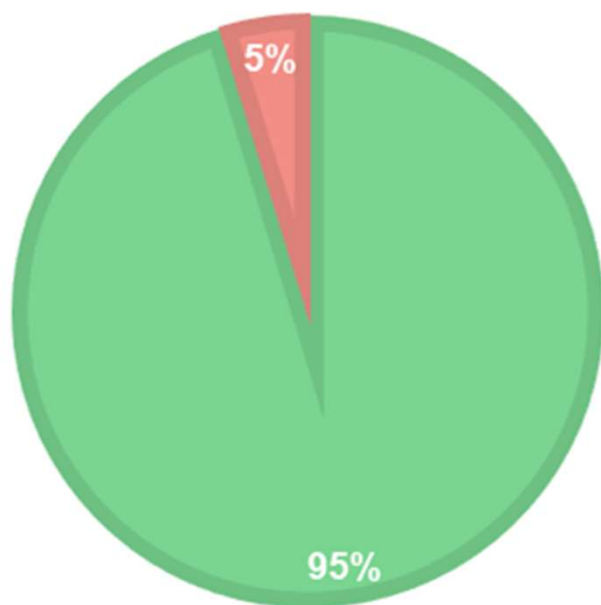

Nejčastější místa úmrtí

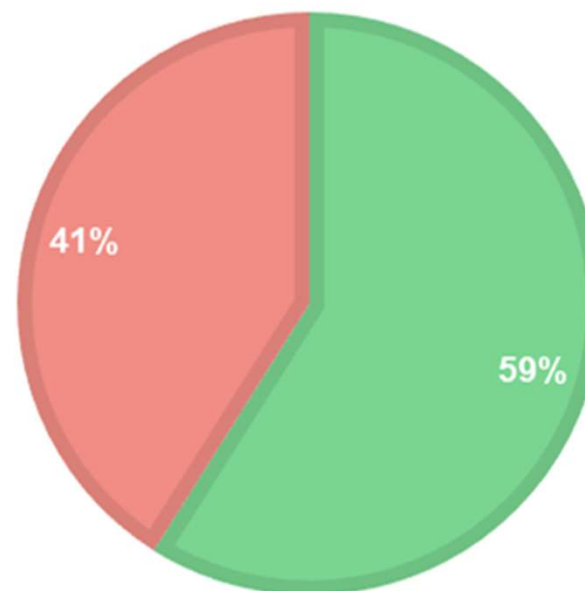
Autoři podchycení v databázi CLO

LČL a S45

■ Ano ■ Ne

VYBRANÁ NAKLADATELSTVÍ

■ Ano ■ Ne

Prolínání autorů mezi jednotlivými časopisy

- **Mateřídouška**

- většina autorů zachycena již zde → když byli jednou podchyceni, nezaznamenávaly jsme je u nového titulu časopisu

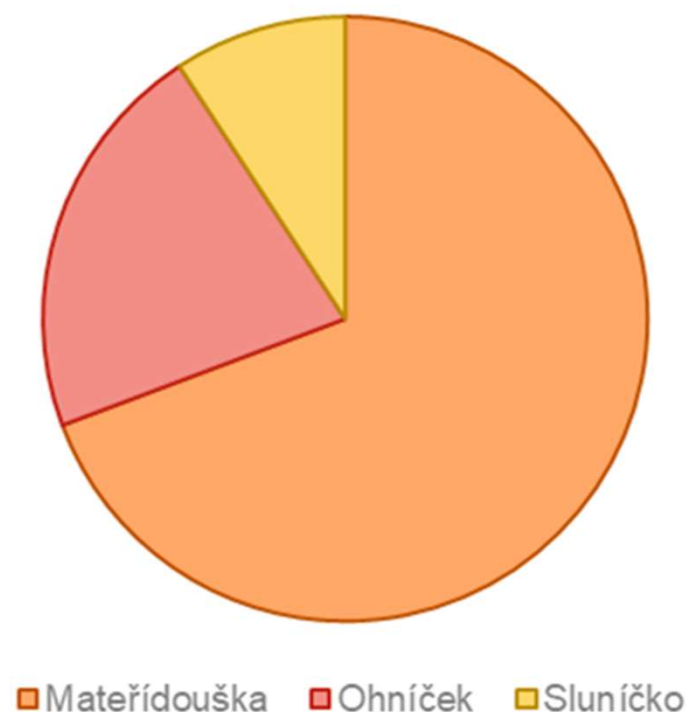
- **Sluníčko**

- podobné autorské složení jako u Mateřídoušky - prolínání autorů

- **Ohníček**

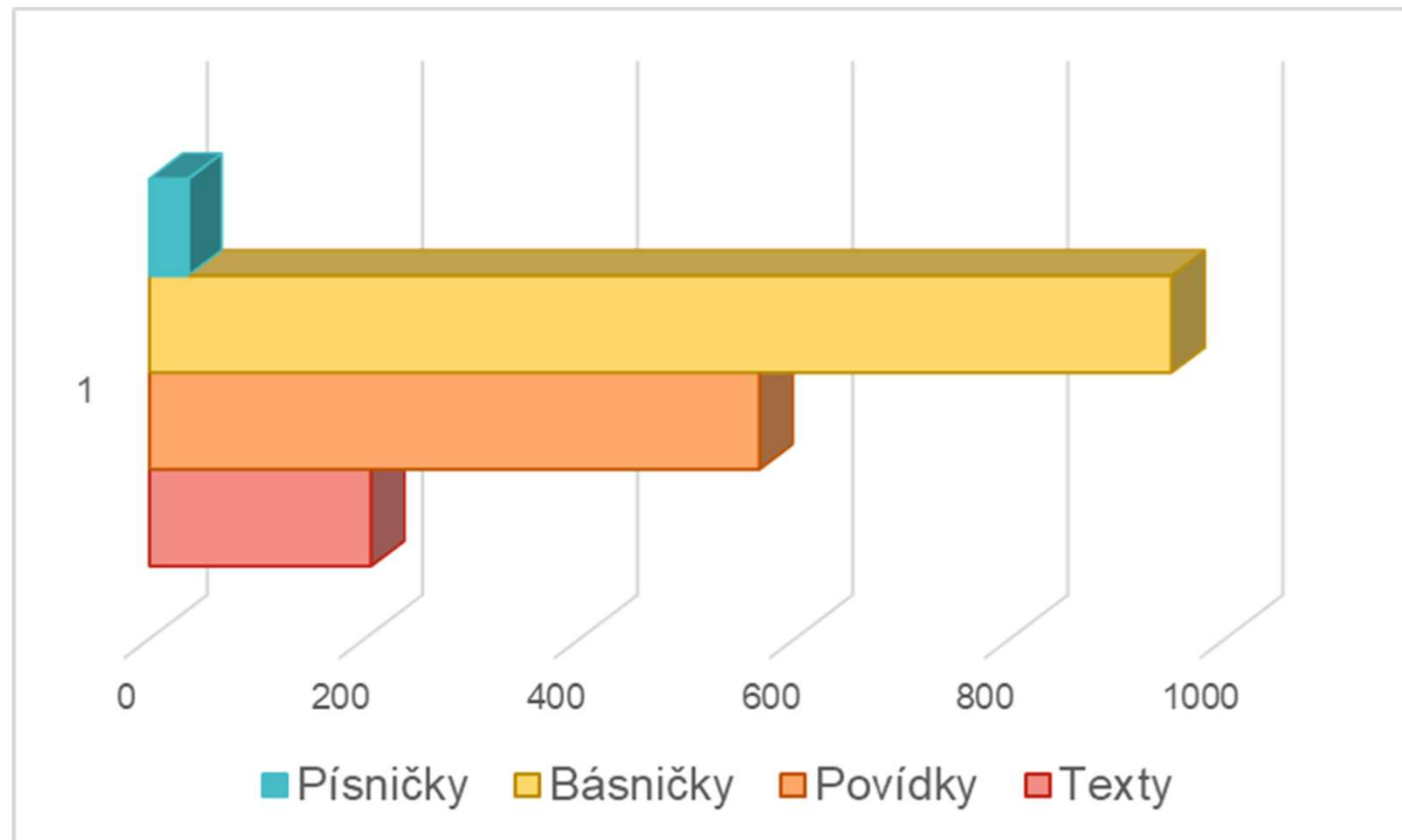
- odlišné zaměření než Mateřídouška a Sluníčko
- více prvoautorů

Počty autorů z jednotlivých časopisů

Žánry ve vybraných časopisech (M+S+O)

- písničky
- básničky
- povídky
- texty

Dětští autoři v časopisech

- vyskytují se v každém ročníku
- objevují se v soutěžích
- děti píší dětem nejen umělecké texty (básničky, povídky), ale i rady a dotazy
- podpora hrdosti k národu a státnímu zřízení (Ohníček)

POHÁDKA

Byl jednou jeden král,
strašně rád panoval.
Jednou přijel na zastávku,
hned dal všechno do pořádku.
Když se chtěl oženit,
neměl s rozumem kam jít,
nic se mu nelíbilo,
třeba zrovna tohleto,
každému stále říkal popleto.

*Soňa Klusáčková z Brna,
8 a půl roku*

VÝZVA VŠEM PIONÝRŮM A VŠEM DĚTEM

PRIVÍTEJME XV. SJEZD KSČ SMĚLÝMI PIONÝRSKÝMI ČINY!

S touto výzvou se obrací k vám všem pionýři a pionýřští pracovníci, účastníci letošního celostátního setkání pionýrů v Hradci nad Moravicí.

Jsme vděční KSČ za šťastné dny svého dětství, za to, že se můžeme v míru učit, hrát si. Seznamujeme se s revolučními tradicemi našich národů, s hrdou přítomností naší socialistické vlasti. Učíme se pracovat pro její budoucnost. Chceme být vzdělaní, čestní a zdatní. Chceme dále rozvíjet své přátelství se sovětskými pionýry, pionýry socialistických zemí,

s dětmi pracujícími celého světa. Proto i my přijímáme společné heslo pionýrů socialistických zemí: „Ber si příklad z komunistů!“

Ke smělým pionýrským činům máme mnoho příležitostí. Za pomoci dospělých budeme budovat nové stanice mladých techniků a přírodovědců, budeme dále pomáhat při ochraně a tvorbě životního prostředí v akci Brontosaurus, budeme usilovat o to, aby si každá pionýrská skupina vybudovala svůj letní tábor, rozvineme tradici pionýrských tábů podle příkladu Železáren Jana Švermy v Podbrezové.

DEJME SI VŠICHNI CHLAPCI A DĚVČATA V ČESKOSLOVENSKU SMĚLÝ ZÁVAZEK:

- Na počest XV. sjezdu KSČ nasbíráme tolik železného šrotu, kolik je třeba k výrobě potrubí na čs. úseku plynovodu Orenburg!
- Na výzvu hrdiny socialistické práce Michala Hocka z Nové huti Klementa Gottwalda uskutečňujeme v podvečer XV. sjezdu KSČ pionýrské tavby!
- Vysázejme tolik stromků a keřů, kolik je v Českoslovenku pionýrů!
- Pečujeme trvale ve svých oddílech a skupinách o památníky revolučních událostí, o hroby bojovníků proti fašismu a za naše osvobození. Zakládáme koutky a síně revolučních tradic!

- Sbíráme starý papír, nahradíme aspoň zčásti suroviny na výrobu našich krásných knih, časopisů, učebnic a hraček!
- Pomáhejme při výstavbě pionýrských kluboven, turistických základů a sportovišť pro naši činnost!
- Vyrábějme jednoduché pomůcky k vyučování a hračky pro menší děti v mateřských školách, aby poznaly, kdo jsou pionýři!
- Pečujeme o vzhled našich měst a obcí, o kulturu a krásu životního prostředí pro nás a pro všechny pracující!

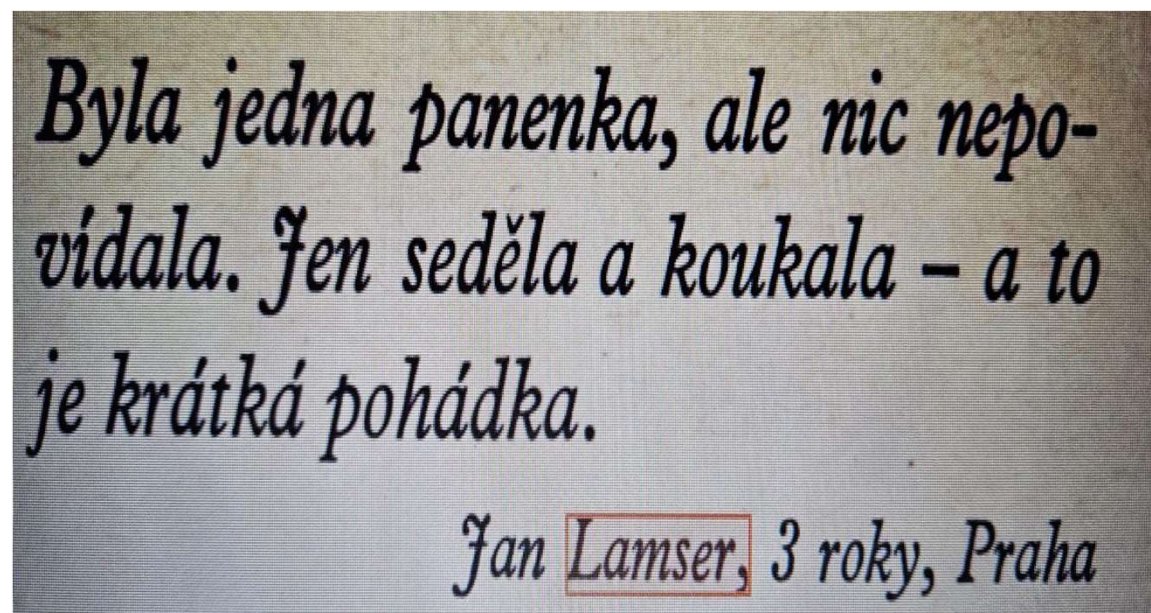
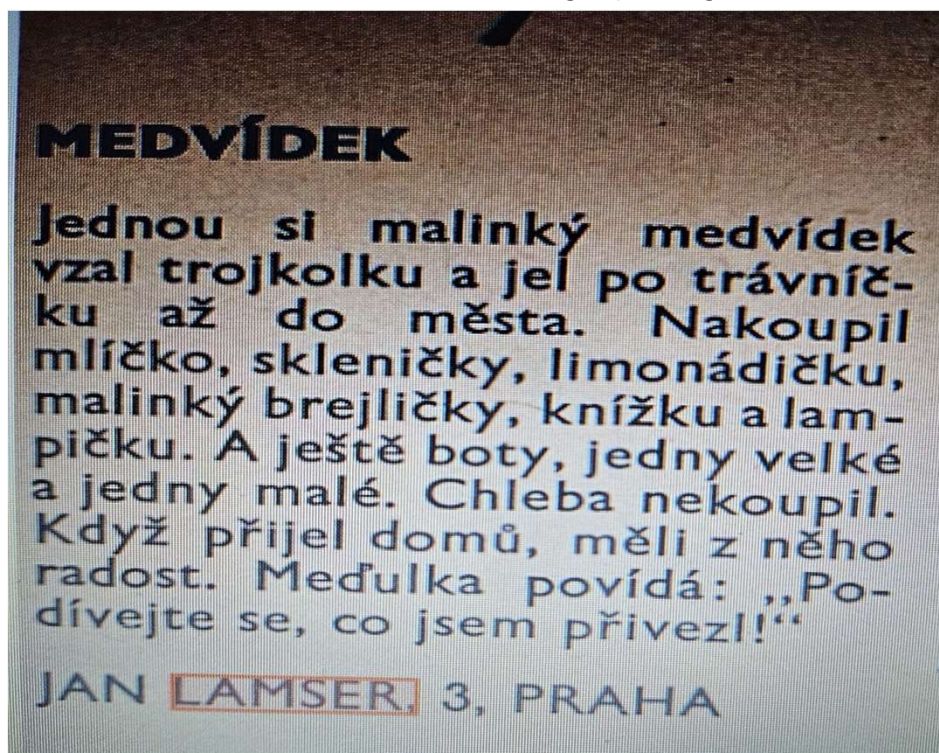
- Sbíráme léčivé rostliny, jak k tomu vyzvali pionýři v Západočeském kraji!
 - Pomáhejme ochotně svým rodičům a přijímáme trvale některý úkol při domácí práci!
- Chlapci a děvčata! Jsme přesvědčeni, že naši výzvu nejen přijmete, ale za pomoci patronátních svazáckých organizací dále obohatíte o nové podněty a nápady.

Očekáváme, že se stane věcí ctí každého pionýra a pionýrského kolektivu přivítat XV. sjezd KSČ smělými pionýrskými činy!

FOTO PETR MOLT

Dětští “neexistující” autoři

- anonymní autoři skrytí za dětskou identitou (velmi nepravděpodobná možnost sepsání otištěných textů uváděnými dětmi)
- časté opakování stejných jmen dětských autorů v časopisech

Děti píší do časopisu o svých strastech - “Chci být hornicí”

Naše dopisovatelka, Věrka Košařová ze IV. tř. střední školy na Kladně,
nám píše:

Drazí soudruzi,

jak jsem Vám již psala, chodím do čtvrtého ročníku a za rok mi nastane doba, kdy se budu rozmyšlet, do kterého půjdu zaměstnání. Ale já jsem se rozhodla již teď, že půjdu na hornictví. Možná, že se Vám bude zdát mé rozhodnutí divné, ale já jsem se tak rozhodla proto, protože vím, že naše republika potřebuje hodně uhlí, a že kdyby nebylo uhlí, nemohli by pracovat v továrnách a v jiných podnicích. Proto bych Vás velmi prosila, kdybyste mi napsali, jak se Vám mé rozhodnutí líbí, a kdybyste napsali pár slov mé mamince, aby mně nebránila jít na hornictví. Víte, ona mne na toto povolání nechce pustit, a tak si myslím, že by byla povolnější, kdybyste jí napsali něco o významu horníka v naší socialistické vlasti.

Se soudružským pozdravem

Věrka Košařová, žákyň IV. ročníku.

Odpovědi na dopis ("Chci být hornicí")

Bojovníci za mír je také Věrka Košařová, jejíž dopis jsme otiskli v 5. čísle a které mnoho našich dopisovatelů poslalo dopis pro maminku.

Poznal to z jejího dopisu náš stálý dopisovatel Sváta Skřípec z Potštátu, když napsal ve svém dopise pro Věrčinu maminku:

Potřebujeme malé budovatele míru, prosím Vás, pusťte Věrku do hornictví. Já, Sváta Skřípec, jak vyjdu školu, půjdu také do hornictví.

Doufejme, že Sváta svůj slib splní — vždyť musí chodit ještě několik let do školy, než se jeho rozhodnutí uskuteční!

Dana Platilová z Prahy Nuslí, žačka 4. tř. nár. školy, krásně napsala:

Kdyby nebylo horníků, nebyla by ráno na stole káva, továrny by se zastavily — no zkrátka, bez uhlí si to nedovedeme představit . . .

Ano, hornictví je skutečně jedno z nejdůležitějších a neštěstnějších povolání v naší republice. Ale nesmíme zapomenout na důležitou připomínku! Děvat v hornictví máme už dost. Hlásí se jich víc, než naše republika potřebuje. Ale naše republika potřebuje mladé dívky i v jiných, stejně důležitých povoláních: v těžkém průmyslu a ve stavebnictví. I v těchto povoláních jsou pro nové učně připraveny krásně zařízení domovy s bohatým zařízením, knihovnami, rozhlasovými přijímači, tělocvičnami — prostě se vším, o čem se jen mladým pracovníkům může zdát. Do prázdnin, kdy se bude Věrka a ostatní dívky hlásit, je ještě dost času. Zde, v těžkém průmyslu a ve stavebnictví, by vás, Věrko a všechna ostatní děvčata, bylo ještě víc zapotřebí než v hornictví. Uvažujte proto, zda byste neměly své rozhodnutí změnit. Dobře si všechno promyslete — a změníte-li své

rozhodnutí, nijak neporušíte svůj slib. Zde pomůžete republice, pomůžete socialismu, pomůžete bojovníkům za mír. Pomůžte tak, jak to napsaly pionýrky Drahuše Filipcová a Věra Krulová z Frýdku:

Milá Věrko!

My, Drahuše Filipcová a Věra Krulová, pionýrky 8. pionýrské skupiny při II. stř. škole ve Frýdku, jsme si se zájmem přečtly Tvůj dopis a s velikou

Víme, co pro nás znamená uhlí, a proto si vážíme takových lidí, kteří se nebojí práce a jdou pracovat do dolů. Uvědomily jsme si, jak asi toužíš po tom, být dobrou pracovnící, a jak toužíš pracovat pro blaho lidstva. Děkujeme Ti za Tvé rozhodnutí, které velmi prospěje míru, jehož si přeje všechen pracující lid, a že nedoručí válce, kterou vyvolávají západní imperialisté jen proto, aby mohli znovu hrabat do svých kapes a nemuseli pracovat. My pionýrky s Tebou, Věrko, souhlasíme a žádáme: „Ty, američtí podnikatelé války, na vás chceme, abyste ihned zastavili válku v Koreji a nerušili mírumilovné národy, které mají ve svých zemích klid!“

Ano, Věrko, kdyby takových Verek bylo více, jistě by američtí imperialisté pochopili, že jsou opravdu v nepravu a že nemají rozum.

Drahuše Filipcová a Věra Krulová, 8. pionýrská skupina.

Podpora hrdosti k národu a státnímu zřízení

VOJÁCI PÍŠÍ NAŠIM DOPISOVATELŮM

Mezi naše dopisovatele patří také II. národní škola v Milevsku. Škola je budovateli naší krásné země. Na podzim se hromadně účastnili hledacích služeb při potírání „amerického brouka“, mají bohatý sběr odpadových surovin a poslali také našim vojákům. Přečtěte si, jakou odpověď dostala od vojáků naší lidové demokratické armády 2. třída II. národní školy v Milevsku:

Milí žáci!

Vaše dopisy nám způsobily velkou radost.

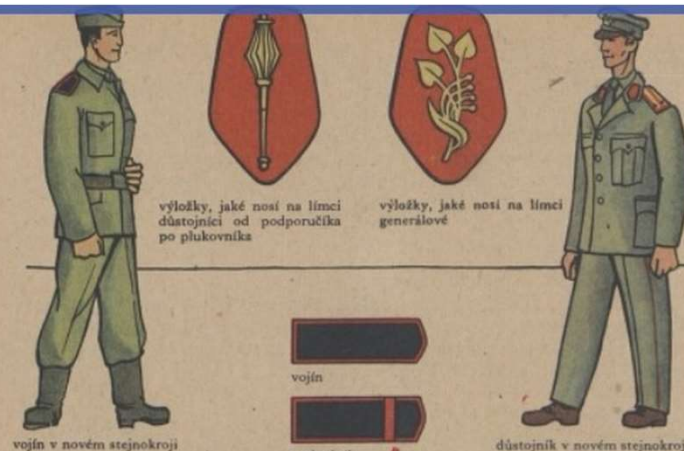
Věříme, že se i vy stanete jednou statečnými vojáky. Těší nás, že se hodně učíte, tak jako my nováčci se učíme se zbraní v ruce, abychom odpovídali na vaše dopisy.

Proto vám slibujeme, co bude v naší moci, vše pro vás uděláme, jen abychom slib, daný pracujícímu lidu, dodrželi.

Váš práci hodně zdaru přeji vojáci z Tábora.

Vojín Hruška.

Psalí jste vy ve vaší škole také našim vojákům? Napište nám o tom! Napište nám také, jak vám naši vojáci odpověděli!

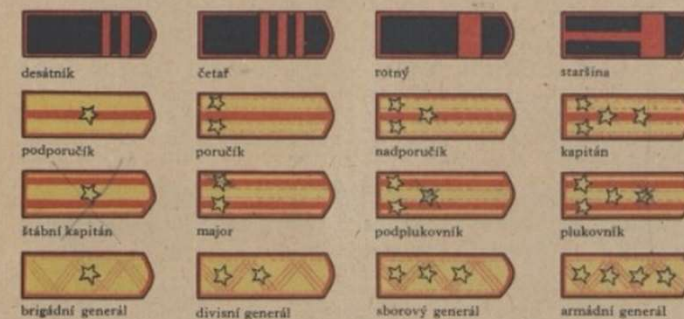

vojín v novém stejnokroji

vojín

svobodník

důstojník v novém stejnokroji

POZNÁŠ NAŠE VOJÁKY?

Od letošního Nového roku můžete potkávat na ulicích vojáky naší lidové demokratické armády s novými označeními hodností. Nenosi je zatím všichni, ale od 1. května, Svátku práce, budou zavedeny v celé naší armádě. Na první pohled poznáš, že jsou velmi podobné odznakům slavné sovětské armády. Však se také naši vojáci chtějí vyrovnat hrdinným krasnoarmějcům, a to nejen stejnokrojem, ale i statečností, odvahou, kázní a vším, co vytvořilo ze sovětské armády nejsilnější armádu na světě — ochránkyni světového míru. Abys poznal naše vojáky, nakreslili jsme ti na této stránce vojína a důstojníka naší armády v novém stejnokroji a všechna označení hodností, od vojína až po armádního generála. Až teď potkáš našeho vojáka - obránce míru, jistě poznáš, jakou hodnost v naší armádě má.

Shrnutí

“Ten, kdo čte, žije s každou další knihou život navíc. Kdo nečte, má jen ten svůj.”

Oscar Wilde

“Chci psát pro čtenáře, kteří dokážou vytvořit zázraky. Děti čtou zázraky.”

Astrid Lindgren

“Mám vašeň učit děti, aby se staly čtenáři. Aby byly s knihou rády, nikoliv stresovány. Knihy by neměly odrazovat, měly by být vtipné, vzrušující a nádherné. “

Roald Dahl

Děkujeme za pozornost!